

- низький рівень інтегрованості різних видів транспорту, відсутність мережі транспортно-логістичних центрів, що збільшує час перебування в дорозі пасажирів й вантажів;

- низький рівень інформатизації та цифровізації транспортного сектору.

Для розвитку транспортної галузі України з метою забезпечення подальшого соціально-економічного зростання необхідно: забезпечувати якість та ефективність транспортних послуг при одночасному зниженні їхньої вартості; підвищувати безпеку транспортування; розвивати інноваційні технології та забезпечувати екологічну безпеку. Важливо також забезпечувати конкурентність на ринку транспортних послуг та підтримку від держави.

Реалізація зазначених напрямків буде сприяти підвищенню ефективності транспортної діяльності, розширенню експорту транспортних послуг, покращенню безпеки життя людей та доставки вантажів. Лише за таких умов можливо досягти сталого розвитку транспортної галузі України та забезпечити її інтеграцію в світову транспортну систему.

Список використаних джерел

1. Панасенко Н.Л., Іваник В.Б. Комплексна оцінка транспортної системи та її підсистем в Україні. Економічний простір. 2014. № 84. С. 89-97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2014_84_11.
2. Злобін Ю.А. Основи екології / Ю.А. Злобін. – К. : Вид-во "Лібра", 1998.
3. Устенко М.О «Основні проблеми транспортної логістики» УкрДАЗТ // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – С. 2–5

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Ярмак Т.В., к.соц.н., доцент кафедри ФППП

Барун М.В., к.е.н., доцент кафедри екології

Коверсун С.О., ст. викл. кафедри екології

Шаповал А.В., здобувач II рівня вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. В статті розглядається сутність поняття сталого розвитку в контексті формування екологічної свідомості та культури здобувачів вищої освіти. Сталій розвиток розглядається як взаємопов'язана система постійного гармонійного розвитку та зростання екологічної свідомості і проникнення у всі соціально-економічні сфери життя.

Abstract. The article examines the essence of the concept of sustainable development in the context of the formation of environmental consciousness and culture of higher education students. Sustainable development is considered as an interconnected system of continuous harmonious development and growth of environmental awareness and penetration into all socio-economic spheres of life.

Ключові слова. Сталій розвиток, екологічна свідомість, екологічна культура, вища освіта.

Key words. Sustainable development, environmental awareness, ecological culture, higher education.

Сьогодні екологічні питання стали дуже актуальними у світі. Забруднення довкілля, виснаження ресурсів та глобальні зміни клімату впливають на життя всіх людей на планеті. У цьому контексті важливо формувати екологічну культуру у здобувачів вищої освіти, які в майбутньому будуть вирішувати проблеми суспільства.

Протиріччя між людиною та навколишнім природним середовищем не тільки поглиблюється, а й вже переходить до край кризового стану. При постійно зростаючому антропогенному впливі на навколишнє природне середовище, а саме – забрудненні всіх його компонентів, вичерпанні первинних природних ресурсів, зменшенні біорізноманіття видів та т.і., проявляється зростання потреби природних ресурсів у виробничих процесах, а відповідно і додаткове навантаження як на екологічну, так і на економічну та соціальну сфери життя всього людства, а зростання темпів використання ставить під загрозу розвиток цивілізації, та взагалі існування людської цивілізації на планеті.

Весь життєвий шлях, який пройшло людство, супроводжувався пошуком оптимальних напрямків розвитку. На жаль, теперішній стан є найбільш

драматичним: людство усвідомило, що воно стоїть перед вибором — глобальна катастрофа самознищення (у випадку зберігання принципів і тенденцій традиційних шляхів розвитку) чи впровадження нової парадигми його існування. Надії на подолання екологічних проблем суспільство вбачає у переході до нових цивілізаційних моделей, основу яких складають коеволюційна стратегія — стратегія здійснення взаємопов'язаного, сталого (стійкого, гармонійного, усталеного) розвитку природи, суспільства, культури і свідомості людства, нове цивілізаційне мислення (яке орієнтоване на формування нової соціальної ідеології, яка здатна змінити менталітет суспільства) [1].

На важливості глобальних екологічних проблем постійно наголошується у міжнародних документах, конференціях, тощо.

Питаннями сталого розвитку, формуванням його структури, взаємозв'язків, механізмів реалізації та ресурсного забезпечення займалося багато вітчизняних та закордонних науковців, серед них такі провідні вітчизняні дослідники, як: Б. В. Буркинський, Б. М. Данилишин, С. І. Дорогунцов, В. М. Степанов, Л. Г. Мельник, Ю. Ю. Туниця, С. К. Харічков, М. Г. Чумаченко та багато інших.

На Конференції ООН Ріо-1992 світовому співтовариству запропонована концепція сталого розвитку. В концепції сформульовані шляхи гармонізації суспільства і довкілля, забезпечення гарантованого задоволення необхідних потреб суспільства за умови збереження й відтворення цілісності навколишнього середовища, забезпечення рівноваги між потенціалом природи і вимогами людей усіх поколінь. Сталий розвиток передбачає таку форму розвитку суспільства, коли, задовольняючи потреби сьогодення, людство не знищить перспективи задоволення потреб майбутніми поколіннями [2].

Сталий розвиток вимагає формування нових механізмів управління як на глобальному, так і на регіональному рівнях. Для здійснення переходу на шлях сталого розвитку повинні змінитися його пріоритети, цілі, загальнолюдські цінності. Як наслідок підуть кардинальні демографічні, соціально-економічні, культурні, політичні та інші трансформації (рис. 1).

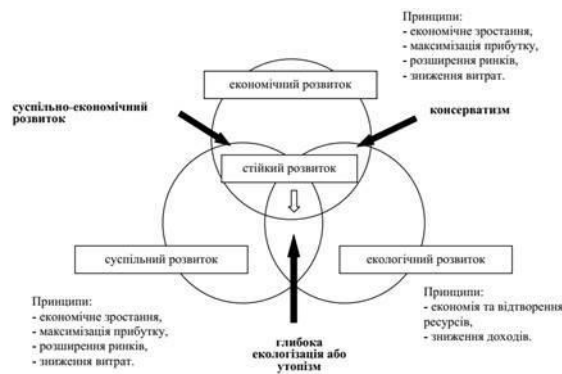

Рис.1 – Принципи та еволюція концепції сталого розвитку [3].

Україна переходить в нову епоху побудови сучасного суспільства на базі принципів сталого розвитку, солідарності, тісних міжнародних зав'язків, верховенства права та стратегічного бачення всебічного розвитку держави.

Такий розвиток передбачає [4]:

- подолання дисбалансу, що існує в економічній, соціальній, екологічній сферах;
- побудову мирного та безпечного, соціального згуртованого суспільства з належним управлінням та інклюзивними інституціями;
- забезпечення партнерської взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, бізнесу, науки, освіти та організацій громадянського суспільства;
- повну зайнятість населення;
- високий рівень освіти та охорони здоров'я;
- стан довкілля, який забезпечуватиме якісне життя та благополуччя теперішнього і майбутніх поколінь;
- децентралізацію та впровадження регіональної політики, яка передбачає гармонійне поєднання загальнонаціональних і регіональних інтересів;
- збереження національних культурних цінностей і традицій.

Саме прагнення до стійкого збалансованого розвитку екологічної, економічної та соціальної сфер розвитку держави допоможе встановити нову систему господарювання спрямовану на формування суспільних відносин на засадах збалансованого природокористування та невід'ємного права людини на повноцінний розвиток у майбутньому і достойне життя у теперішньому часі.

Концепція сталого розвитку України підкреслює, що у центрі сталого розвитку перебуває людина, яка має право на здорове і повноцінне життя в гармонії з природою [5].

І відповідно формування соціальної, екологоспрямованої свідомості людини, як члена сучасного відповідального суспільства допоможе при вирішенні багатьох питань у майбутньому. Саме формування екологічної культури в освітньому середовищі у майбутніх фахівців матиме вплив у майбутньому на органічні взаємини людини та навколишнього природного середовища.

Аналізуючи існуючі дослідження, можна відокремити особливості основних підходів до розуміння сутності екологічної культури: у першому випадку акцент ставиться на синтезі термінів «екологія» та «культура» та представляє її як частину загальної культури, яка опосередковує взаємини людини та навколишнього середовища. Інший підхід до визначення екологічної культури ґрунтується на тому, що термін «культура» (лат. *cultura* – покращення) початково визначав обробку землі, ґрунту, що дає можливість говорити про первинний сенс поняття «культура» як «екологічної дії». Незважаючи на спроби протиставлення культури та природи, ці поняття є взаємопроникними та знаходяться у постійній взаємодії [6].

Можна сказати, що екологічна культура взагалі та екологічна культура в освітньому процесі базується на екологічному вихованні, яке повинно відстежуватися як наскрізна ланка на всіх рівнях освіти (дошкільної, шкільної і насамперед вищої освіти).

Відповідно до «Концепції екологічної освіти України», яку було прийнято ще у 2001 році, основними принципами державної політики у галузі екологічної освіти є розповсюдження на всі верстви населення неперервного процесу екологічного навчання.

Впровадження в освітньому середовищі технології формування екологічної культури передбачає [2]:

– аналіз комплексу глобальних екологічних проблем сучасності, синтез нової системи екологічних морально-етичних норм та принципів;

– системний принцип екологічних знань як бази для подальшого формування екологічної свідомості людини, що відповідатиме загальнолюдським гуманістичним ідеалам;

– однорідність підходу в освітньому середовищі у всіх видах навчально-виховної діяльності та при здійсненні майбутньої професійної діяльності;

– комплексний підхід в екологічній освіті, що забезпечує реалізацію принципу «екологічної освіти впродовж життя», на всіх етапах одержання освіти за освітньокваліфікаційними рівнями.

Як визначає Сафранов Т.А. [7] екологізація освіти в закладах вищої освіти – це формування системи знань і практичних навичок майбутніх фахівців широкого кола спеціальностей, яка дозволить їм орієнтуватися при вирішенні різноманітних екологічних проблем.

У системі вищої освіти існує три істотно різних напрямки екологічної освіти:

1) світоглядний – незалежно від тієї області діяльності, яку вибирає майбутній фахівець, він повинен володіти необхідним світорозумінням, певним філософським фундаментом для своєї діяльності, емпірично обґрунтованим раціоналістичним баченням людини в біосфері і бути здатним спиратися на досягнення природничих наук;

2) екологічний професіоналізм майбутнього фахівця, що пов'язаний з характером майбутньої діяльності здобувача, з його спроможністю приймати найбільш раціональні, конструктивні, технологічні, господарські або адміністративні рішення з урахуванням екологічної складової;

3) пов'язаний з необхідністю підготовки фахівців, покликаних вирішувати численні завдання по взаємовідношенню людини і довкілля (це мають бути фахівці, які здатні поєднати екологічні знання з широкою гуманітарною підготовкою – в галузі економіки, правознавства та багатьох інших гуманітарних дисциплін).

На нашу думку, також не слід забувати і про технічні спеціальності, адже впровадження в технологічні процеси виробничого циклу екологоорієнтованих проєктів та завдань саме їх задача.

Підсумовуючи вищезазначене, можна сказати, що проблема сталого розвитку базується не тільки на індивідуальній, а й на колективній свідомості важливості питань екологізації освіти та впровадженні екологічної безпеки на всіх рівнях розвитку суспільства, адже майбутнє благополуччя всіх жителів планети ґрунтується на внутрішньоетичних засадах кожного з нас. Лише висока екологічна культура допоможе при збереженні рівноваги особистості, суспільства та навколишнього середовища.

Таким чином, формування екологічної свідомості та культури на засадах сталого розвитку особливо у освітньому середовищі призведе до формування системи знань, теоретичних та практичних екологоспрямованих навичок майбутніх фахівців широкого кола спеціальностей. Крім того, за для оптимізації процесу екологізації освіти, необхідно впроваджувати новітні інноваційні педагогічні та інтерактивні технології.

Перелік посилань:

1. Матеюк О. Екологічна культура особистості як передумова формування сталого розвитку країни. – Наукові записки. Серія: Педагогіка. – 2006. – №9. – С. 262-265.
2. Качур І.В. Проблеми формування екологічної культури в освітньому середовищі. – «Наука. Релігія. Суспільство» № 2. – 2011. – С. 209-213.
3. Еволюція основних теорій сталого розвитку. [Електронний ресурс] Режим доступу:
https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/ECP%20ЕНП%202022%20готовий/page7.html .
4. Бочковська А. Сталий розвиток суспільства у Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/16594> .
5. Концепція сталого розвитку України до 2030 року. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A> .

6. Курняк Л.М. Формування екологічної культури як пріоритет сучасної освітньої політики / Л.М. Курняк // Мультиверсум. Філософський альманах : зб. наук. праць. – 2006. – Вип. 56. – С. 223-227.
7. Сафранов Т.А. Екологізація вищої освіти як важлива складова освіти для сталого розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/11.pdf> .

СЕКЦІЯ

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО ТА ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА, ПИТАННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВУ НА СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК МОВ. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ.

SOME PROBLEMS OF TRANSLATION TRANSPORTATION TERMINOLOGY FROM ENGLISH INTO UKRAINIAN

*Yaremenko N.V., PhD in Pedagogy, Associate Professor,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv.*

Technical texts are characterized by the use of Language for Special Purposes (LSP), i.e. a language that is used in various professional settings. Bowker and Pearson state that any LSP characteristically contains specialized vocabulary, collocations and highly specific stylistic features, all of which need to be taken into consideration when translating a technical text [1, p.27]. According to Byrne, “the main concern for technical translators is not only to make sure that information is conveyed accurately but they are also responsible for ensuring that the information is presented in the correct form, that it is complete and that the information can be used correctly and effectively” [2]. According to Newmark, “technical translation is a component of specified translation; It is differentiated from other kinds of translation by terminology, although terminology usually makes up about 5-10% of a text” [4, p. 151]. However, terms form the vital part of a translating process of a technical text.